

Groningen

DEKSELS OP DE RINGWEG De zuidelijke ringweg in Groningen is de belangrijkste verkeersader van het Noorden. Het project Aanpak Ring Zuid heeft de bereikbaarheid van stad en regio, de leefbaarheid en de veiligheid verbeterd. Tussen 2016 en 2025 heeft de weg en de directe omgeving een transformatie ondergaan van een betonnen doorsnijding van de stad tot een zorgvuldig ingepaste stedelijke snelweg met stadspark.

OPDRACHTBESCHRIJVING

Ontwerp voor de landschappelijke en architectonische inpassing van de zuidelijke ringweg (A7) van de stad Groningen, architectonisch ontwerp van diverse kunstwerken en landschappelijke ontwerp van stadspark Het Zuiderplantsoen.

OPDRACHTGEVER Combinatie Herepoort (Max Bögl Nederland BV, Züblin Nederland BV, Oosterhof Holman Infra BV, Koninklijke Sjouke Dijkstra BV, en Roelofs Wegenbouw BV), Aanpak Ring Zuid (Rijkswaterstaat, Provincie Groningen en Gemeente Groningen)
PROJECTTEAM Paul Kersten, Ernst van Rijn, Remco Bangma, Mieke van der Arend, Leander Rispens, Daam van der Leij, Joep Meijer,

Svet Gavrilov, Edu Lamtara, Alessandro Solci, Anna Giulia Gergori, Sebastian Montenegro

ONTWERP 2015-2024

STATUS opgeleverd

SAMENWERKING Syb van Breda & Co

FUNCTIE ringweg, stadspark

OMVANG 16 km

FOTOGRAFIE Bart van Hoek, wUrck

WESTELIJKE TOERIT MET ENTREE TUNNELMOND STERREBOS

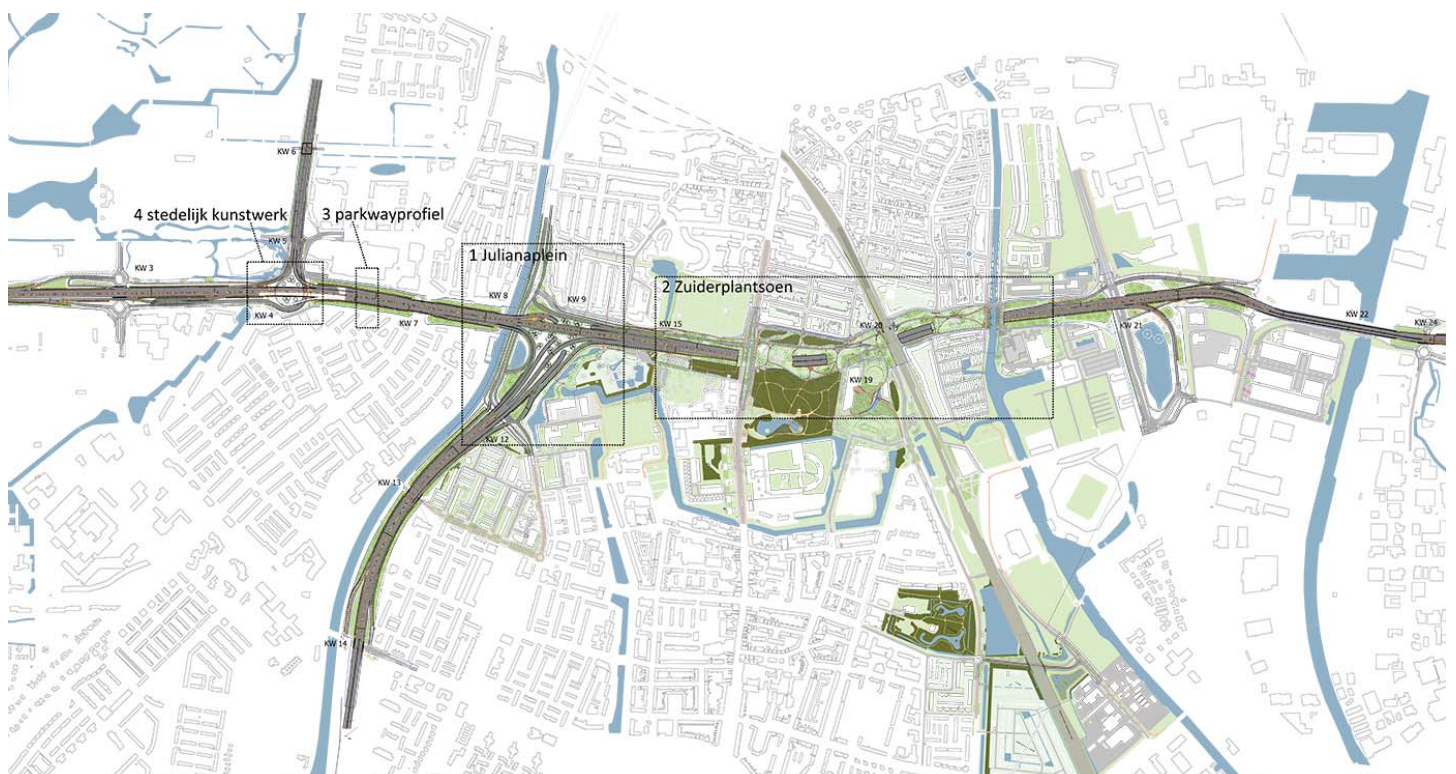
OVER HET ROZENHEKWERK VAN DE ESPERANTOTUNNEL KIJK JE UIT OVER HET PARK

LEEFBARE OMGEVING EN EEN BEREIKBARE STAD De zuidelijke ringweg in Groningen is de belangrijkste verkeersader van het Noorden. Het project Aanpak Ring Zuid ging om de bereikbaarheid van stad en regio, en het verbeteren van de leefbaarheid en de veiligheid. In 2009 werd het Bestuurlijk Voorkeursalternatief voor de aanpak van de zuidelijke ringweg in Groningen vastgesteld door de toenmalige bestuurders van RWS, Provincie- en Gemeente Groningen. Tussen 2016 en 2025 is er gewerkt aan deze grootschalige ombouw van ruim 6 kilometer rijkswegen en de daarmee samenhangende provinciale en gemeentelijke wegen en de aanheling van de stad door een nieuw stadspark: het Zuiderplantsoen.

MASTERPLAN VORMGEVING & INPASSING wUrck architectuur stedenbouw en landschap & Syb van Breda & Co werkten aan de zijde van de Combinatie Herepoort, een consortium van Max Bögl Nederland BV, Züblin Nederland BV, Oosterhof Holman Infra BV, Koninklijke Sjouke Dijkstra BV, en Roelofs Wegenbouw BV, sinds de tenderfase aan het ontwerp en inpassing van de stedelijke ringweg. Na het winnen van de tender is in samenwerking met het team Vormgeving & Inpassing van het projectbureau Aanpak Ring Zuid gewerkt aan het verder uitwerken

van de tenderontwerpen. Dit is gedaan door een integraal Masterplan Vormgeving & Inpassing op te stellen, gericht op ruimtelijke kwaliteit in de breedst mogelijke betekenis van het woord. Op basis van dit Masterplan zijn alle onderdelen vervolgens verder uitgewerkt en uitgevoerd.

EEN STEDELIJKE SNELWEG De typische kenmerken van deze stedelijke snelweg zijn de manier waarop alle elementen moeten bijdragen aan het verlagen van de snelheid naar 80km/u, de leefbaarheid rondom het project moeten vergroten en verwijzen naar de rijke Groninger baksteenarchitectuur. De snelweg als parkway is hierbij het leidend motief. Geen standaard vangrails en geluidschermen, maar bomen, rozen en groene geluidsschermen die het wegprofiel optisch versmallen. Het Julianaplein is van een kruispunt met stoplichten getransformeerd naar één van de groenste en meest compacte ongelijkvloerse knooppunten van Nederland. Op 12 plekken langs het tracé zijn de civieltechnische kunstwerken getransformeerd tot architectonische bouwwerken met een rijke detaillering in de traditie van de Groninger baksteenarchitectuur. In het interieur verwijzen in beton geëtste foto's en kaarten naar de lokale geschiedenis van de omliggende buurten.

LANDSCHAPSPLAN MASTERPLAN

DE FIETSVALLEI MET ESPERANTOTUNNEL

DE MET ROZENPATROONHEKWERKEN AFGEWERKTE VLUCHTRAPPENHUISJES

DE OOSTELIJKE TOERIT VAN DE VERDIEPTE LIGGING, DE RINGWEG DUKT HIER ONDER HET OUDE WINSCHOTERDIEP, MET OP DE ACHTERGROND DE RELICTEN VAN DE OUDE WEG

HET PARKWAYPROFIEL BESTAAT UIT VERHOOGDE MET ROZEN EN ZUILIEPEN INGEPLANTE BERMEN EN SPECIALE LAGE LICHTMASTEN

HET SCHILDERIJ VAN HET HISTORISCHE STERREBOS

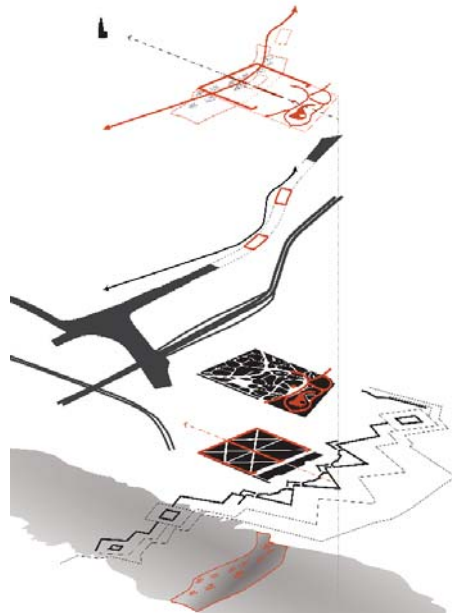

HET KIJKGAT OP DE AS VAN STERREBOS NAAR MARTINITOREN

EEN STADSPARK OP DE RINGWEG Het deel van het project dat de grootste impact heeft gehad op de bestaande stad sinds de bouw van de oude ringweg in de jaren '60 is de ruim 1 kilometer lange verdiepte ligging tussen de Hereweg en het Oude Winschoterdiep. De brute doorsnijding van dit stadsdeel is nu gerepareerd, waarmee de aanleg van auto infrastructuur een culturele daad is geworden. Het meer dan 250 jaar oude Sterrebos is weer heel. Het Zuiderplantsoen is het belangrijkste cadeau van de nieuwe ringweg aan de stad. Het is een park op de onzichtbare weg, een aangename groene ruimte voor verblijf en langzaam verkeer. Ook de voormalige barrière van het spoor is nu opgelost. De Esperantotunnel zorgt voor een soepele verbinding en continuïteit van het park aan weerszijden van het spoor. De beide technische noodzakelijke openingen in het dak van de ringweg zijn akoestisch en visueel weggewerkt met geluidsabsorberende beplating aan de binnenzijde en begroeiende schanskorven aan de parkzijde. Ter hoogte van het spoor is er een 'oog' gerealiseerd waarvandaan de stad een keer de opening in kan kijken en vanaf de snelweg de stad zich even laat zien aan de automobilist.

In het gelaagde ontwerp voor het Zuiderplantsoen zijn verschillende verwijzingen terug te vinden naar de geschiedenis van dit stadsdeel. De zwerfkeien die hier diep onder de grond tijdens de werkzaamheden zijn gevonden verbeelden nu op maaiveld de geschiedenis van de Hondsrug die teruggaat tot de ijstijd. De contouren en assen van het oude Sterrebos uit de 17e eeuw zijn subtiel vertaald in met sterrebostegels gemarkeerde paden en zichtassen in het nieuwe park met als verbijzondering het kijkgat in de as op de Martinitoren. De vormtaal van de Engelse landschapsstijl en de hand van Zocher zijn terug te vinden in de gebogen lijnen in het park. En de tijdslaag van de oude ringweg wordt met de kunstwerken van Studio LA (Geheugenbalkon en Geheugenpaviljoen) zichtbaar gemaakt. Het parkontwerp daagt de ontwikkeling van een nieuwe DUO toren uit om de oriëntatie om te draaien. Via de nieuwe Esperanto- en

Papiermolen fietstunnels is het park autovrij ontsloten tot aan het Oude Winschoterdiep. Deze oeroude waterweg is behouden kunnen blijven en daarmee is een belangrijk stuk Groningse historie zichtbaar gebleven. Het buurtpark tussen de Oosterpoort en De Linie zorgt voor nieuwe groene openbare ruimte in deze dichtbebouwde buurt. Op de doorgaande (fiets) paden mengen recreatieve bezoekers zich met voorbijgangers waardoor het park tot leven komt.

HET CONCEPT VAN HET ZUIDERPLANTSOEN, EEN HISTORISCH GELAAGD ONTWERP

HET OUDE WINSCHOTERDIEP IS ALS WATERWEG INTACT GEBLEVEN

STERREBOSTEGELS MARKEREN DE CONTOUR VAN HET HISTORISCHE STERREBOS

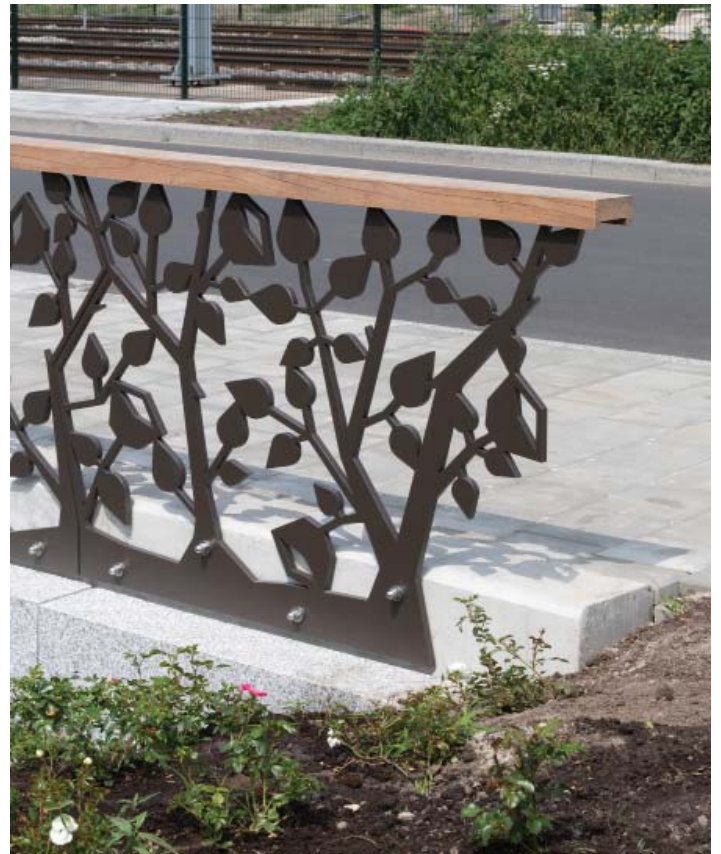
HET ROZENMOTIEF IS DOORGEZET IN HET INTERIEUR VAN DE ESPERANTOTUNNEL

DE ACHTEROVERHELLENDE WAND OPENT DE ESPERANTOTUNNEL

STERREBOSTEGELS MARKEREN DE CONTOUR VAN HET HISTORISCHE STERREBOS

HET ROZENPATTERNHEKWERK OP HET DEK VAN DE ESPERANTOTUNNEL

HET LICHT GETOOGDE DEK VAN DE ESPERANTOTUNNEL GEEFT DE FIETSTUNNEL DE UITSTRALING VAN EEN PARKBRUGGETJE

Ring Zuid Groningen

HET METSELWERKVLAK KROMT ZICH OM DE TOERIT HEEN

BËËÏNDIGING VAN DE METSELWERKWANDEN TER PLAATSE VAN DE TOERITEN

IDENTITEIT Het parkwayprofiel geeft continuïteit aan de ringweg en rijgt de kunstwerken, knooppunten en bermen aaneen. Op basis van het door West8 opgestelde referentieontwerp is door de gemeente en ARZ een Esthetisch Programma van Eisen opgesteld waarin hier veel aandacht voor werd gevraagd. De opgetilde middenberm is ingeplant met tienduizenden rozen en voorzien van bijzondere stedelijke verlichting. Samen met de flankerende laan van ruim duizend zulliepen en kilometers groene geluidschermen is een voor Nederlandse begrippen een unieke groene parkway ontstaan. Een krachtig beeld dat je het gevoel geeft dat je in een stedelijke omgeving bent en daarmee ook de rijsnelheid omlaag brengt. In samenwerking met Steenindustrie Strating is gewerkt aan een unieke toepassing van authentieke Groninger bakstenen. De stedelijke kunstwerken en toeritten van de verdiepte ligging vormen een eerbetoon aan de rijke baksteentradië van Groningen door te werken met een mix van lokaal geproduceerde baksteensorteringen in de karakteristieke Groninger rode kleur. Door de bakstenen in een verticaal patroon met reliëf te verwerken zijn, ondanks noodzakelijke dilataties en prefabricage van elementen, kunstwerken met continue metselwerkvlakken gerealiseerd. De randen van de kunstwerken zijn afgewerkt met een projectspecifieke betonnen deksteen waarin op subtiële wijze het logo van Combinatie

DETAIL VAN METSELWERK TUNNELMOND

DE TOERITTEN ZIJN MET ZORGVULDIG GEDETAILLEERD GRONINGER METSELWERK BEKLEED

DE MET ROZENPATTERNHEKWERKEN AFGEWERKTE VLUCHTRAPPENHUISJES

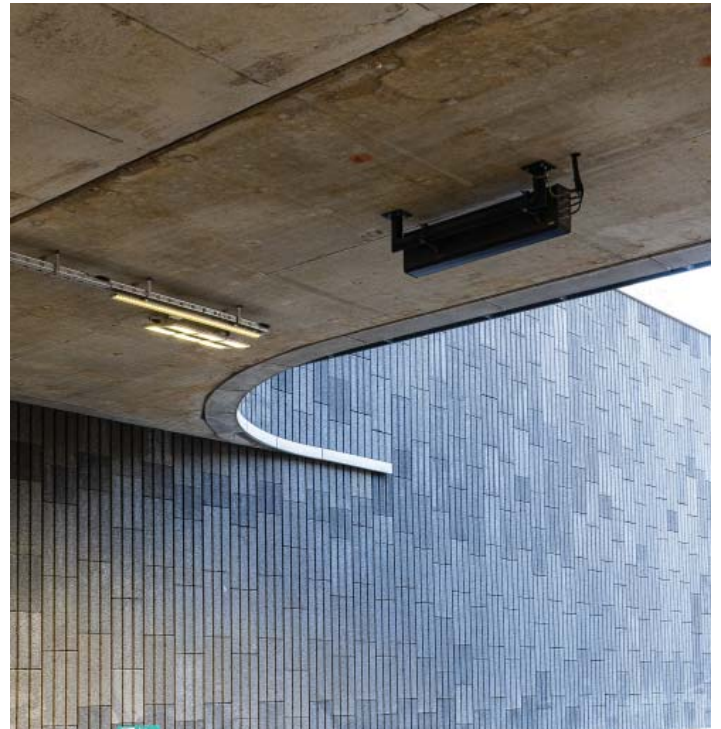
TER HOOGTE VAN DE LINIE KIJKT MEN VANUIT DE STAD EVEN DE TUNNELBAK IN

Herepoort is verwerkt. De stedelijke kunstwerken zijn als poorten van de verschillende stadswijken vormgegeven.

In beton geëtste foto's tonen beelden uit het verleden, die in het heden niet meer zichtbaar zijn: bij de Paterswoldseweg verpleegsters die de Canadese bevrijders tegemoet kwamen rennen, bij het Europaplein de trotse FC Groningen voetballers die de gewonnen KNVB-beker tonen, gesloopte fabrieken, renpaarden bij de voormalige drafbaan enzovoorts. Dit ensemble zorgt ervoor dat alle onderdoorgangen op hun plek worden verankerd en bijdragen aan de inbedding van de Ringweg in het stedelijk weefsel.

Een ander terugkerend element is de roos. In het parkwayprofiel siert de roos de midden en zijbermen. Dit thema is voortgezet als beeldmerk van de nieuwe ringweg. Op glazen geluidsschermen als vogelwerende print, als rooster op de deuren van de vluchtrappenhuisjes van de verdiepte ligging in het zuiderplantsoen en als patroon op de wanden en in de hekwerken van de Esperanto tunnel.

Hiermee worden de doelstelling van de aanpak van de Zuidelijke Ringweg onderschreven: een project dat meer groen, meer leven, meer biodiversiteit en vooral ook een verbetering van de stad betekent voor de stadgers van Groningen.

DETAIL VAN DE DEKSELS EN MET AKOESTISCHE BEPLATING BEKLEEDDE OPENINGEN

DOOR DE OPENINGEN BLIJF JE OOK VANUIT DE VERDIEPTE LIGGING DE STAD ERVAREN